

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

Sooline võrdõiguslikkus ja võrdne kohtlemine läbiva teemana

Sooline aspekt teavitustegevustes ja informatsiooni kättesaadavus

ÜKP fondide võrdõiguslikkuse kompetentsikeskus

08.10.2015

Meedia poolt saadetud sõnumid annavad olulise panuse ühiskonna soolise süsteemi taastootmisesse sest naiselikkuse ja mehelikkuse diskursuste kujundajana püüab meedia luua pilti sellest, milline peaks olema „tõeline mees” ja „tõeline naine”.

Üldised põhimõtted

- Sõnumis tuleks vältida igasuguseid stereotüüpseid väiteid või kujutisi, mis seavad meeste ja naiste võrdõiguslikkuse kahtluse alla ja haavavad meeste või naiste tundeid.
- Iga sõnum peab arvestama meeste ja naiste eneseväarikust ning ei tohi alandada inimest, asetades teda objekti staatusele. Tuleb hoiduda halvustavatest ja solvavatest väljenditest mees- ja naissoo kui kategooria kohta.
- Sõnum ei tohi vastu töötada meeste ja naiste võrdõiguslikkuse edendamisele, peab võtma arvesse keskkonna ja inimsuhete pidevat muutumist, samuti ka mõlema sugupoole rollide mitmekesisust ning käitumise ja positsioonide mitmekesisust.
- Kõik inimeste keha kujutised peavad olema sündsad ja ilma seksistliku alltekstita

Seksistlik keelekasutus

Seksistlik keel tähendab selliste sõnade ja väljendite kasutamist, mis on ühe soo suhtes diskrimineeriv.

See on sõnade ja väljendite kasutus, mis diskrimineerib naisi ja see väide põhineb eeldusel, et keeles on meessugu norm ja naissugu erand (*Doyle, 1999*)

Seksistlik keel seab üldjuhul keeles mehe esiplaanile ja kinnistab soolisi stereotüüpe.

Näiteks „meremees“, „ärimees“, „kaupmees“, „esimees“- ühe soo kohta käivat mõistet kasutatakse ka teise soogrupi kohta käiva mõistena

Aga „õpetaja“, „õpetajanna“, „meesõpetaja“?

Sooliste stereotüüpide vältimine tekstides

- Oluline on naisi ja mehi / poisse ja tüdrukuid mitte omavahel vastandada ega omistada neile erinevaid ning vastandlikke rolle.
- Rohkem portreterida mehi ja naisi neile mittetraditsioonilistes rollides /ametites
- Naiste ja meeste tasakaalustatud esitamine arvamusiidritena
- Soopõhistest eesliidetest ja mees lõpuliste nimetuste kasutamisest hoidumine
- Patroniseerivate väljendite kasutamisest loobumine

Sooliste stereotüüpide vältimine kujutistel

Mitte kasutada soolisi stereotüüpe taastootvaid või
võimendavaid kujutisi, näiteks:

- naisi kujutatakse privaatsfääris (traditsioonilises koduses keskkonnas, hoolitseja või ema rollis) ja mehi pigem väljas või tööga seotud kohtadel (nagu ehitusplatsid, rasketööstus vms)
- Mehed asetatakse fotol esiplaanile ja naised tagaplaanile või kujutatakse mehi fotodel suurematena kui naisi või kujutatakse naisi vaatamas pildil kujutatud meeste poole alt üles
- mehi kujutatakse tegutsejatena ja naisi passiivsetena.

Projektis kommunikatsioonitegevus

Kontrollküsimused

- 1) Kuidas on soolise võrdsuse eesmärgiga arvestatud projekti tegevustest teavitamisel pildis ja sõnas? Kas on välditud seksistlikku sõnakasutust?
- 2) Kas nii tekstis kui ka fotodel kajastatakse projektis osalenud mehi ja naisi tasakaalustatult?
- 3) Kas projekti teavitustegevuste käigus edastatav kuvand on vaba soostereotüüpidest ja traditsioonilistest soorolliootustest?
- 4) Kas edastatav info jõuab võrdselt hästi kohale mõlema soogrupi / vähemusgruppideni?
- 5) Kas mõlemad soogrupid / vähemusgrupid on andnud tagasisidet projekti tegevuste kohta ja kas seda on võrdselt arvesse võetud?
- 6) Kas projekti tegevuste käigus toimunud suhtluses on olnud aktiivsed nii mehed kui ka naised? Kui üks sugupool on passiivsem, tuleks analüüsida, mida ette võtta, et sõnum nendeni jõuaks, ja neid paremini kaasata.

Informatsiooni kättesaadavus

- Informatsioon on kättesaadav ja kaasav:
 - Visuaalne informatsioon peegeldab mitmekesisust
 - Julgustab erinevate gruppide osalust
 - Jõuab kõikide sotsiaalsete gruppideni
- Erinevast rahvusest inimesed
 - Kommunikatsioonikanalite valik (sihtgrupi põhine)
 - Teavet edastakse eesti, vene ja inglise keeles

Informatsiooni kättesaadavus

- Erinevas vanuses inimesed
 - Kommunikatsioonivahendite valik (TV, raadio, ajalehed, internet)
 - Julgustab erinevas vanuses inimesi osalema
- Puuetega inimesed
 - Kaasava suhtumise sõnumi edastamine:
 - Julgustab puuetega inimesi osalema
 - Rõhutab tegevuste ligipääsetavuse nõuet
 - Ligipääs informatsioonile

Informatsiooni kättesaadavus

- Ligipääs informatsioonile
 - WCAG 2.0 suuniste järgimine digitaalse informatsiooni puhul
 - Informatsiooni pakutakse erinevates formaatides
 - veebilehekülg, trükised
 - suure kirjaga trükised, lihtsas keeles, heliklipid, Braille' kiri, kirjeldustõlge.

Praktiline töö

Leia millised soolised stereotüübid esinevad tekstides ja piltidel.

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

Täna tähelepanu eest!

Liivi Pehk

Liivi.pehk@svv.ee

Merit Ulvik

Merit.ulvik@svv.ee

ÜKP fondide võrdõiguslikkuse kompetentsikeskus
Võrdõigusvoliniku kantselei
626 9059